

ประวัติศาสตร์วิชา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองเดิมเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาเฉพาะวิชากฎหมายเมื่อสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาธรรมศาสตร์บัณฑิตแล้วจึงแยกออกไปศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาต่าง ๆ ในปี 2478 วิชาการบัญชีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ โดยเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์ และมีหลวงดำรงอิศรานุกรรณต์เป็นผู้สอน ในสมัยนั้น การบัญชียังไม่แพร่หลาย ยังมิได้มีการบันทึกบัญชีเป็นกิจจะลักษณะ ผู้มีความรู้ทางบัญชีจริง ๆ มีน้อยมากเพียง 3-4 คนเท่านั้น และหนึ่งในจำนวนนั้นเป็นผู้มีบทบาทในการก่อตั้งและพัฒนามหาวิทยาลัย ซึ่งก็คือ หลวงดำรงอิศรานุกรรณต์ โดยท่านเป็นผู้ริเริ่มให้มีกฎหมายรับรองการจัดตั้งสภาบัญชีขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมวิชาชีพสอบบัญชี และเพื่อเป็นองค์การให้รัฐบาลในการดำเนินการทดสอบความชำนาญงานทางบัญชีเพื่อออกประกาศนียบัตรวิชาชีพรับรองว่าผู้นั้นเป็นผู้ที่มีความรู้ทางการบัญชีดีพอที่จะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอิสระได้

ปี 2499 ได้ยกเลิกการศึกษาแบบประกาศนียบัตรและจัดหลักสูตรการศึกษาใหม่เป็นแบบปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี ทั้งแผนกการบัญชีและการพาณิชย์ และในปีเดียวกันนี้เองคณะฯ ได้เปิดสอนระดับปริญญาโทเป็นโครงการภาคกลางวันขึ้น

ปี 2505 แผนกพาณิชยศาสตร์ในระดับปริญญาตรีได้แบ่งออกเป็น 3 สาขาวิชา ดังนี้ คือ

- สาขาการบริหารการเงินและการธนาคาร
- สาขาการตลาด
- สาขาการบริหารทั่วไป

ปี 2513 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรระดับปริญญาตรีจากการศึกษาระบบเดิมมาเป็นการศึกษาระบบหน่วยกิต เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากลโดยแบ่งหลักสูตรสาขาวิชาออกเป็น 4 สาขาวิชา ดังนี้ คือ

แผนกบัญชี 1 สาขาวิชา คือ

- สาขาการบัญชี
- แผนกพาณิชยศาสตร์ 3 สาขาวิชา คือ
- สาขาวิชาการบริหาร
- สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร

สภาการตลาดปี 2518 ได้มีการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะฯ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาของคณะฯ ซึ่งมีการแบ่งสาขาวิชาเอกออกเป็น 5 สาขาวิชา ดังนี้

แผนกบัญชี 1 สาขาวิชา คือ

- สาขาการบัญชี
- แผนกพาณิชยศาสตร์ 4 สาขาวิชา คือ
- สาขาการเงิน
- สาขาการตลาด
- สาขาการบริหารบุคคล
- สาขาเทคนิคการบริหาร

ปี 2528 คณะฯ ได้เพิ่มหลักสูตรโครงการปริญญาโทสำหรับผู้บริหาร นอกเหนือจากโครงการปริญญาโทปกติ และโครงการประกาศนียบัตรบัณฑิต ซึ่งทั้ง 3 โครงการดังกล่าวอยู่ภายใต้โครงการบัณฑิตศึกษา

ปี 2533 คณะฯ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2526 จาก “หลักสูตรการบัญชีบัณฑิตและพาณิชยศาสตร์” เป็นหลักสูตร พ.ศ. 2533 “หลักสูตรบัญชีบัณฑิตและบริหารธุรกิจบัณฑิต” และเปลี่ยนชื่อปริญญาด้านพาณิชยศาสตร์บัณฑิต (พณ.บ.) เป็นบริหารธุรกิจบัณฑิต (บร.บ.) สำหรับปริญญาด้านการบัญชีเหมือนเดิม คือ บัญชีบัณฑิต (บช.บ.) โดยหลักสูตร พ.ศ. 2533 ได้แบ่งการศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เป็น 6 สาขาวิชาเอก เช่นเดียวกับหลักสูตร พ.ศ. 2526 แต่ได้ปรับเปลี่ยนชื่อสาขาวิชา 2 สาขา เป็นดังนี้

- แผนกบัญชี
- สาขาการบัญชี
- แผนกบริหารธุรกิจ
- สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร
- สาขาวิชาการตลาด
- สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์การ (เดิมชื่อสาขาวิชาการบริหารบุคคล)
- สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรม
- สาขาวิชาการบริหารการขนส่งระหว่างประเทศ (เดิมชื่อสาขาวิชาการพาณิชยนาวี)

จากการปรับปรุงหลักสูตรนี้เอง คณะฯ ได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอบคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีจากเดิมซึ่งเป็นการสอบคัดเลือกรวม มีได้แยกเป็นแผนกใดแผนกหนึ่งโดยได้เริ่มเปลี่ยนแปลงวิธีการสอบคัดเลือก แยกเป็น 2 สาย คือ สายบัญชี และสายบริหารธุรกิจ โดยให้นักศึกษาเลือกสอบเข้าสายใดสายหนึ่งโดยเฉพาะ เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นมา

ในปี 2533 คณะฯ ได้เสนอขอจัดตั้งภาควิชาในคณะฯ จำนวน 7 ภาควิชา โดยจะยกฐานะจากสาขาวิชาดังกล่าวขึ้นเป็นภาควิชา แต่ยังไม่ได้รับอนุมัติในขณะนั้น

ในปี 2540 คณะฯ ได้ปรับปรุงหลักสูตร ฉบับ พ.ศ. 2533 เป็นหลักสูตร ฉบับ พ.ศ. 2540 ในหลักสูตร ยังคงกำหนดให้มี 7 สาขาวิชาเช่นเดียวกับหลักสูตร พ.ศ. 2533 แต่มีการปรับชื่อ 2 สาขาวิชาคือ

1. สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร ปรับเป็น สาขาวิชาการเงิน
2. สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรมปรับเป็น สาขาวิชาบริหารอุตสาหกรรมและปฏิบัติการ นอกนั้นทุกสาขายังคงใช้ชื่อเช่นเดียวกับหลักสูตร พ.ศ. 2533 ได้แก่
 - สาขาวิชาการบัญชี
 - สาขาวิชาการตลาด
 - สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์การ
 - สาขาวิชาการบริหารการขนส่งระหว่างประเทศ
 - สาขาวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

นอกจากนี้ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ได้มีการเพิ่มเติมวิธีการสอบคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาควิชาภาษาไทย ซึ่งจะเป็นการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในปีการศึกษา 2540 นอกเหนือจากวิธีการคัดเลือกเดิม ซึ่งดำเนินการโดยทบวงมหาวิทยาลัย โดยได้ดำเนินการ “โครงการสอบคัดเลือกนักศึกษาเข้าตรง คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี” ทั้งนี้เพื่อดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความถนัด และตั้งใจที่จะเข้าศึกษาในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันเพื่อจะมีมาตรฐานและรูปแบบในการคัดเลือกเข้าตรง คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี โดยเฉพาะซึ่งเป็นการเตรียมการในอันที่จะสนองนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยที่จะให้มีระบบใหม่ในการสอบคัดเลือกในปี 2542 โดยจะให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งดำเนินการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัย

วันที่ 17 เมษายน 2540 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศเรื่องการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2540 จัดตั้งภาควิชาในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จำนวน 4 ภาควิชา ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ประกาศเรื่องดังกล่าวข้างต้นในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 225 ตอนที่ 32 ง. วันที่ 22 เมษายน 2540 รวม 4 ภาควิชา ดังนี้

- ภาควิชาการเงินและการธนาคาร
- ภาควิชาการตลาด
- ภาควิชาการบัญชี
- ภาควิชาสารสนเทศเพื่อการจัดการ

สำหรับอีก 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์การ สาขาวิชาการบริหารอุตสาหกรรมและปฏิบัติการ และสาขาวิชาการบริหารการเงินระหว่างประเทศที่จะขอจัดตั้งเป็นภาควิชา นั้น คณะรัฐมนตรีในการประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2541 ลงมติเห็นชอบหลักการและมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐในปีงบประมาณ 2541 และ 2542 ให้ส่วนราชการระงับการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ หรือขยายหน่วยงานในกรม หรือภายในหน่วยงานเทียบเท่ากรมขึ้นไป ทั้งนี้ หมายรวมถึงการขอจัดตั้งภาควิชาของคณะพาณิชย์ฯ ด้วย

ในปี 2545 คณะฯ ได้เปิดโครงการปริญญาโททางบริหารธุรกิจ เน้นการบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์การ และสืบเนื่องจากมหาวิทยาลัยได้มีบันทึกฉบับลงวันที่ 22 ธันวาคม 2547 ที่ ศร 0516.13/4969 เรื่องแนวทางการขยายปริญญาตรีไปศูนย์รังสิตของคณะฯ พร้อมให้คณะฯ กำหนดแผนการใช้พื้นที่ท่าพระจันทร์ในทางวิชาการ คณะฯ จึงได้วางแผนการใช้พื้นที่ท่าพระจันทร์และหนึ่งในแผนนั้นคือ การเปิดหลักสูตรใหม่ ตรี - โท ระยะเวลาศึกษา 5 ปี ดังนี้

หลักสูตรควบบริหารธุรกิจ (บูรณาการ) บัณฑิตและวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตประกอบด้วย 3 สาขาวิชา คือ

- สาขาวิชาการบริหารการเงิน
- สาขาวิชาการบริหารการตลาด

สาขาวิชาการบริหารโลจิสติกส์และการปฏิบัติการ - หลักสูตรควบบัญชีบัณฑิตและมหาบัณฑิต (บูรณาการ) มีสาขาวิชาการบัญชี 1 สาขาวิชา

หลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรควบตรี - โท ที่ออกแบบมาเพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาการที่แยกตามสาขาวิชา ทำให้มีระยะเวลาศึกษาปกติตามหลักสูตรประมาณ 5 ปี โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยสามารถที่จะพัฒนาการเรียนรู้ต่อเนื่องได้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความรู้รอบมีความคิดอ่านเป็นของตนเอง มีวิธีคิดและเครื่องมือต่างๆ ที่จะช่วยให้สามารถปรับตัวเข้าสู่โลกของการทำงานได้อย่างยืดหยุ่น และคล่องตัวในหน้าที่การงานและอุตสาหกรรมต่างๆ ในขณะที่การศึกษาในระดับปริญญาโทมุ่งให้เกิดความรู้สึกในศาสตร์เฉพาะด้านของการจัดการธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมในการออกไปรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่งานเฉพาะด้านในระดับกลาง-สูงในองค์การประเภทต่างๆ ทั้งนี้หลักสูตรให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในห้องเรียนควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ภาคปฏิบัติในโลกการทำงานจริงของทั้งภาคธุรกิจ สังคมและชุมชน คาดว่าหลักสูตรดังกล่าวจะเปิดในปีการศึกษา 2549 ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการขออนุมัติ

ปัจจุบันคณะฯ จัดการเรียนการสอน 4 ระดับ โดยมีทั้งหลักสูตรภาษาไทย และหลักสูตรภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. ระดับปริญญาตรี

หลักสูตรภาษาไทย ประกอบด้วย 8 ภาควิชา คือ

- การบัญชี
- การเงิน

- การตลาด
- ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ
- การบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์การ
- บริหารอุตสาหกรรมและปฏิบัติการ
- ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
- การบริหารการเงินระหว่างประเทศ

หลักสูตรภาษาอังกฤษ ประกอบ 3 ด้วยสาขาวิชา คือ

- การบัญชี
- การเงิน
- การตลาด

2. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

- การประเมินราคาก่อสร้าง

3. ระดับปริญญาโท

- หลักสูตรภาษาไทย
- บริหารธุรกิจ
- บริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร
- การบัญชี
- ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
- บริหารธุรกิจ เน้นการบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์การ
- หลักสูตรภาษาอังกฤษ
- การตลาด
- การเงิน

4. ระดับปริญญาเอก หลักสูตรภาษาอังกฤษ

- บริหารธุรกิจ
- การตลาด